

Türkiye’de Tarih Eğitiminin Tarihi

İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU*

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de tarih eğitimi alanında yapılan çalışmaları ortaya koymaktır. Burada Cumhuriyet dönemine yoğunlaşacağımız için Osmanlı dönemi tarih eğitimine, konu ile irtibatı dolayısıyla kısaca değineceğiz.

Osmanlı Devleti’nde tarih derslerinin yaygın olarak ilk ve ortaöğretim müfredatlarına girmesi 19. yüzyılın ikinci yarısına rastlamaktadır. 1869 yılında Maarif-i Umumiye Nizamnamesi, Saffet Paşa tarafından hazırlanmıştır. Bu nizamname Osmanlı eğitim tarihi açısından önemli dönüm noktalarından birisidir. Maarif-i Umumiye Nizamnamesi ilk ve ortaöğretimde tarih derslerinin okutulmasını öngörmekteydi.¹ Ancak bu dönemde Osmanlıcılık politikasının da etkisi ile, örnekleri görülmekle beraber,² tam anlamı ile milliyetçi bir tarih yazımının hakim olduğunu söyleyemeyiz. Milliyetçi tarih yazımının kuvvetli bir unsur olarak görülmeye başlanması II. Meşrutiyet yıllarında olmuştur. II. Meşrutiyet’le Türkçülük ideolojisini benimseyen kadrolar iktidara gelmiş ve bunun neticesinde milliyetçi görüşlerin aktarımının en önemli vasıtalarından birisi olan tarih ve onun öğretimi önem kazanmıştır. Bu bağlamda özellikle 1913-14 öğretim yılında Türkçülük ideolojisi tarih derslerine girdi ve bu dersin okullarda okutulma saati arttırıldı.³ Bu dönemde milliyetçi yaklaşıma ilaveten genel ve uygarlık tarihleri de okutulmaya başlandı.⁴ Diğer taraftan II. Meşrutiyet’in hemen başlarında tarih yazımına duyulan ilginin bir yansıması olarak

* Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi Tarih Eğitimi ABD Öğretim Üyesi.

1 Mete Tuncay, “İlk ve Ortaöğretimde Tarih”, *Felsefe Kurumu Seminerleri*, Ankara, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1977, s. 276.

2 Bu çerçevede örnek olarak Ahmet Vefik Paşa (1823-1891) ve Süleyman Paşa’nın (1838-1898) hazırladıkları tarih kitaplarını belirtebiliriz; bkz. Enver Ziya Karal, “Tanzimat’tan Bugüne Tarihçiliğimiz”, *Felsefe Kurumu Seminerleri*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1977, s. 255-258.

3 Cemil Öztürk - Ali Yılmaz, *a.g.e.*, s. 414.

4 Tuncay, *a.g.e.*, s. 276.

1909'da Abdurrahman Şeref başkanlığında kurulan ve Tarih-i Osmanî Encümeni ve bu kurum tarafından 1910 yılında çıkarılmaya başlanan *Tarih-i Osmanî Encümeni Mecmuası*'nın konumuz çerçevesinde etkili olduğunu belirtmek gerekir.

I- Cumhuriyet Dönemi Ulusal (Milliyetçi) Tarih Anlayışına Dayalı Tarih Yazımı

A. Atatürk Dönemi Türkiye'de Tarih Eğitimi

XIX. ve XX. yüzyılın ilk çeyreğinde yaşanan olaylar toplumu derinden etkilemiştir. Özellikle askerî alanda alınan yenilgiler ve toplumunun çıkarlarına zarar veren antlaşmalar insanımızın hafızasında derin izler bırakmıştır. Bu olaylar Cumhuriyet dönemi tarih yazımını doğrudan etkilemiştir. XIX. yüzyılda cereyan eden olaylar incelendiği zaman, 1815 Viyana Kongresi'yle Şark Meselesi ortaya atılmış ve devletin iç işlerine müdahale artarak devam etmiştir. Buna ilaveten, Kırım Savaşı (1854-1855), Ayastefanos Antlaşması, Berlin Konferansı (1878) ve Balkan Savaşlarının bu süreçte önemli rol oynadığı görülmektedir.⁵ Berlin Konferansıyla Osmanlı Devleti hasta adam olarak kabul edildi. Ayrıca, 1912 Londra Konferansı, Ermeni olayları, Yunanlıların Anadolu'yu işgale başlamaları ve Serv Antlaşması Türk toplumunun dimağında silinemeyecek izler bırakmıştı.⁶ Bu gelişmeler toplumu sarsmış ve XX. yüzyılın başında pek çok alanda gerçekleşecek olan ulusal devrimin de temellerinin şekillenmesinde rol oynamıştır.

Tarih yazımı ve öğretimi cumhuriyet kadrolarının en önem verdiği konular arasında yer almaktaydı. Atatürk'e göre Kurtuluş Savaşında maddî anlamda kazanılan başarının manevî alanda da kazanılması gerekiyordu. Bu çerçevede Atatürk, bağımsızlık mücadelesinin manevî cephesini millî tarih olarak tanımlamıştı.⁷ Millî tarih anlayışı çerçevesinde Türk'ün tarihi araştırılacak, medeniyete katkıları ortaya konacak ve Türkler hakkındaki olumsuz kanaat giderilecekti.⁸ Buna ilaveten sosyal bilimlerin diğer disiplinlerinden faydalanarak, disiplinlerarası yapılacak çalışmalarla Anadolu'da Türklük ortaya konarak XX. yüzyılın ilk çeyreğinde özellikle Batılı devletlerin Anadolu üzerinde hak iddialarına cevap verilmiş olacaktı. Ayrıca, Türkiye Cumhuriyeti, milliyetçilik anlayışı üzerine kurulan bir devlettir. Bu nedenle tarih yazımı ve öğretimi bu çerçevede şekillenmeliydi.

5 Etienne Copeaux, *Tarih Ders Kitaplarında (1931-1993) Türk Tarih Tezinden Türk İslam Sentezine*, İstanbul, Tarih Yurt Vakfı Yay., 1998, s. 22.

6 Copeaux, *a.g.e.*, s. 22.

7 Uluğ İğdemir, "Atatürk", *İslam Ansiklopedisi*, Ankara, MEB. Yay., 1946, c. I, s. 786-788.

8 İğdemir, *a.g.m.*, s. 786-788.

Osmanlı İmparatorluğu’nun yıkılmasıyla beraber hanedan anlayışına dayalı tarih yazımı önemini kaybetti ve milliyetçi tarih yazımı önem kazandı. Bu tarih yazımına yönelinmesinin gerekçelerinin bir kısmı şu şekildedir:⁹

- Bazı Avrupalı tarihçilerin, kitaplarında Türkleri asılsız şekilde aşağılamaları ve Türkler hakkındaki iftira ve bilgilerin çarpıtılması,
- Avrupa’daki okul kitaplarında Türkler hakkında asılsız ve yanlış bilgilerin bulunması,
- Türklerin sarı ırka mensup oldukları ve Avrupalılara nazaran ikinci sınıf bir ırk oldukları,
- Tarih ders kitaplarının Avrupa’da yazılan tarih kitaplarından yapılan tercümelere dayalı olarak hazırlanması.

Yukarıdaki gerekçelere ilaveten Atatürk’ün tarih çalışmalarına önem vermesinin daha farklı nedenleri de bulunmaktaydı. 1918 Paris Konferansına kadar galip devletler işgal ettikleri yerlerde hakimiyet kuruyorlar ve uluslararası toplum da bunu onaylıyordu. 1918’le beraber devletlerarası ilişkilerde bu kural zayıfladı¹⁰ ve milliyet esası da dikkate alınmaya başlandı. Başka bir deyişle, bir toprak parçasını elde etmek için orayı sadece işgal etmek yetmiyordu. Tarih ve nüfus olarak da orada bulunulmalıydı. Bu nedenle, Anadolu’yu parçalamak isteyen Yunan, İtalyan ve Fransızlar tarihi delil göstererek Anadolu’da hak iddia etmiş ve Anadolu’ya asker çıkarmışlardı. Kurtuluş Savaşı öncesi tarihsel iddialar Anadolu’nun işgalinde kullanılan önemli araçlardan bir tanesiydi. Yukarıda saydığımız bütün bu faktörler Atatürk’ün tarihe ve tarih öğretimine ilgisini arttırmış ve bu alanda yapılan çalışmalara zemin hazırlamıştır.

Bu noktada Atatürk’ün fikir hayatını etkileyen Ziya Gökalp ve Fuat Köprülü’den bahsetmek yerinde olacaktır. Ziya Gökalp geçen yüzyılın başında Türkçü fikirleriyle tanınan önemli bir düşünce adamıydı. Yukarıda da bahsedildiği üzere, kökleri daha eskiye gitmekle beraber, Gökalp’in Türkçülük ideali millî tarih görüşünün dayanağı olmuştur.¹¹ Gökalp’e göre tarih, millî şahsiyetin oluşmasında önemli bir unsurdur. Bu sebeple eğitim kurumlarında tarih eğitimi aracılığıyla öğrencilere millî şahsiyet kazandırılmalıydı. Ona göre tarih, millî ve objektif tarih olmak üzere ikiye ayrılıyordu.¹² Ulusal ve millî tarihin amacı halkı yönlendirmek olup, pedagojik temelli olan bu tarih öğretimi anlayışı değer ve kültür yüklüdür.¹³

9 Ali İhsan Gencer - Sebahattin Özel, *a.g.e.*, s. 187-189.

10 Karal, *a.g.e.*, s. 255-258.

11 Ercüment Kuran, “Millî Tarih Görüşümüz”, *Türk Kültürü*, 1969-1970, s. 15-17.

12 Nuray Karaca, *Pozitivizmin Erken Cumhuriyet Dönemine Etkisi*, Ankara, Anı Yayıncılık, 2008, s. 134.

13 Karaca, *a.g.e.*, s. 134.

Atatürk'ü fikren etkileyen ve onun tarih anlayışının oluşmasında etkili olan bir diğer bilim adamı Fuat Köprülü'dür.¹⁴ Köprülü yapmış olduğu bilimsel çalışmalara ilaveten, İstanbul'da bulunan Darülfünun çatısı altında 1924 yılında Türkiyat Enstitüsü'nü kurmuştur. Bu enstitü Türkçü tarih tezinin geliştirilmesinde ve bilimsel alt yapısının oluşturulmasında rol oynayacaktı.¹⁵ Fuat Köprülü'nün bir diğer özelliği ise öğrencilere yönelik olarak ders kitaplarındaki sorunlarla ilgilenmesi ve bu çerçevede ders kitapları hazırlamasıydı. Köprülü Cumhuriyet kurulmadan önce 1921 yılında mevcut tarih kitaplarını eleştirmektedir. Ona göre, mevcut tarih ders kitapları çocuklara yanlış bilgiler vermekte ve onlara millî fikirler aşılamamaktaydı.¹⁶ Köprülü, 1924 yılında müfredat programının ışığı altında ilkokul dördüncü sınıflar için bir millî tarih ders kitabı hazırlamıştı. Onun beşinci sınıflara yönelik olarak hazırladığı bir diğer millî tarih ders kitabı 1928 yılında yayınlanmıştır.¹⁷ Gerek Ziya Gökalp ve gerekse Fuat Köprülü fikirleriyle ve çalışmalarlarıyla milliyetçi tarih tezinin oluşmasında rol oynamışlardır.

1920'li yılların sonunda Atatürk'ün tarih öğretimiyle ilgilenmesinin bir diğer sebebi ise, 1928 yılında Fransızca bir coğrafya kitabında yer verilen Türklerin sarı ırka mensup oldukları ve Avrupalılara nazaran ikinci sırada bir ırk oldukları iddiasıdır. Bu iddianın Afet İnan tarafından Atatürk'e aktarılması üzerine Atatürk, tarih alanındaki çalışmaların hızlandırılmasını istemiştir. Bu bağlamda, Türk toplumunun geçmişinin aydınlığa çıkartılması için tarihçilerle temas kuruldu ve tarih ders kitapları incelenmeye başlandı. O dönem tarih alanındaki çalışmalar "Türk Ocağı" etrafında kümelenmiş entelektüeller tarafından yürütülmekteydi. "Türk Ocakları Tarih Tetkik Heyeti" tarih çalışmalarını yönlendirmekteydi. Bu heyette Mehmet Tevfik Bıyıklıoğlu, Yusuf Akçura, Vasif Çınar ve Sadri Maksudi gibi Atatürk'e ve onun zihniyetine yakın isimler bulunmaktaydı.¹⁸

Atatürk'ün tarih alanında yaptığı çalışmalar netice vermeye başladı ve 1930 yılında Türk tarih tezi ortaya atıldı. Türk tarih tezi millileşmenin önemli bir aşamasıydı. Bu çerçevede bu tezi desteklemek amacıyla *Türk Tarihinin Ana Hatları* isimli çalışma hazırlandı. Bu dönemde diğer önemli bir gelişme ise, 15 Nisan 1931 tarihinde Türk Tarih Tetkik Cemiyeti'nin kurulmasıdır. Daha sonra Türk Tarih Kurumu ismini alacak olan bu cemiyet, Türk tarih tezinin bilimsel bir temele oturtulması için bilimsel çalışma ve kongreleri ko-

14 Cemil Öztürk-Ali Yılmaz, *a.g.e.*, s. 418.

15 Cemil Öztürk-Ali Yılmaz, *a.g.e.*, s. 418.

16 Mesut Çapa, "Cumhuriyetin İlk Yıllarında Tarih Öğretimi", *Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Dergisi*, 2002, sy. 15, s. 39-55.

17 Çapa, *a.g.m.*, s. 39-55.

18 Copeaux, *a.g.e.*, s. 38.

ordine etmeyi ve bu çalışmalar neticesinde bir Türk tarihi yazmayı hedefliyordu.

1932 yılına gelindiğinde, 1928 yılında Türk tarihinin araştırılması ve tarih ders kitaplarının incelenmesiyle ilgili çalışmalar belirli bir düzeye gelmişti. Başka bir deyişle Türk tarih tezi şekillendirilmişti. Bu tezin tanıtılması ve ders kitaplarının geliştirilmesi için bir kongrenin toplanmasının faydalı olabileceği düşünülerek 2-11 Temmuz 1932’de Ankara Halkevi binasında öğretmen, akademisyen ve tarih cemiyeti üyelerinin de katılımıyla I. Türk Tarih Kongresi toplandı. Bu kongreye katılanlar arasında Afet İnan, Fuad Köprülü, Reşit Galip, Sadri Maksudi Arsal, Zeki Velidi Togan ve Yusuf Akçura bulunmakta olup, kongrede ağırlıklı olarak aşağıdaki konular tartışıldı.¹⁹:

- Tarih öncesine ve tarih dönemlerine ait kaynakların kullanımı meselesi,
- Türk dilleri meselesi,
- Orta Asya’da göçe neden olan coğrafi ve doğal şartlar,
- Basımı tamamlanan tarih ders kitapları.

I. Türk Tarih Kongresiyle beraber Türklerin ikinci sınıf olarak görülen sarı ırktan olmadıkları, Türk tarihinin Osmanlı tarihinden ibaret olmadığı ve çok daha eskilere gittiği, Türk ırkının Anadolu’da yaşamış uygarlıklarla ilişkili olduğu görüşleri üzerinde duruldu. Kongrede gündeme getirilen konular Türk tarih tezini destekleyecek nitelikte olup, esas itibarıyla daha önce Türklere yöneltilen ithamlara bir cevap niteliğindedir.

Türk tarihi ve kültürünün araştırılmasıyla ilgili çalışmaların yükseköğretim düzeyinde de devam ettirilmesi gerekiyordu. Bu bağlamda Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi 1936 yılında faaliyete geçirildi. Fakültenin temel ve en önde gelen görevlerinden birisi, Türk tarih tezini disiplinlerarası bir yaklaşımla desteklemek ve gerekli bilimsel çalışmaların yapılmasını sağlamaktı. Bu çerçevede, Türk tarih tezi, tarih, dil ve coğrafya bağlamında incelenecek ve geliştirilecekti. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi, bünyesinde kurulan ilgili bölümler vasıtasıyla Türk tarih tezinin ana unsurlarını bünyesinde barındırmakta olup, Türk tarihinin aydınlatılıp bilimsel bir temele oturtulmasında önemli rol oynamıştır. Bu bağlamda fakültenin dil bölümleri Türkçeyle akraba olan dilleri araştırarak karşılaştırmalar yaparken, tarihe dayalı bölümler ise, Orta Asya’dan Anadolu’ya Türk insanının geçmişi ve uygarlıklara olan katkılarını ortaya çıkaracaktı.²⁰ Coğrafya bölümü ise, Türklerin önemli izler bıraktığı Anadolu toprakları üzerinde bilimsel çalışmalar yapmayı hedefliyordu.²¹ Özetle; Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi geçmişten bugüne Türklüğü disiplin-

19 Behar, *a.g.e.*, s. 123-149.

20 Behar, *a.g.e.*, s. 170.

21 Behar, *a.g.e.*, s. 170.

lerarası bir yaklaşıma dayalı olarak bilimsel bir temele oturtmanın önemli kilometre taşlarından biriydi.

1935 yılına gelindiğinde Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti önemli çalışmalar yapmıştı. Bu cemiyetin kontrolünde ders kitapları, millî tarih tezinin geliştirilmesine yönelik olarak hazırlanmıştı. Aynı yıl içinde tarih tezinde önemli katkıları olan Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti'nin ismi değiştirilerek "Türk Tarih Kurumu" kuruldu. Türk Tarih Kurumu'nun kurulmasını takiben bu kuruma önemli görevler verildi. Bu alanın en önemli görevlerinden birisi ulus çapında bir tarih seferberliği başlatılmasıydı. Türk tarihiyle ilgili her türlü tarihî malzeme ve materyalleri toplamak ve değerlendirmek Türk Tarih Kurumu'na yüklenen ana görevler arasında yer almaktaydı.²²

1937 yılına gelindiğinde Türkiye Cumhuriyeti tarih tezini oluşturmada önemli atılımlar yapmıştı. Bu atılımlardan bir diğeri de 20-25 Eylül 1937 yılında toplanan II. Türk Tarih Kongresi idi. Kongre altı gün sürdü ve kongrede önemli kararlar alınmıştır. Kongreye katılımcıların çoğu profesör seviyesinde olup, katılımcıların ağırlıklı olarak tartıştığı konular arkeoloji, dilbilim ve antropolojidir.²³ II. Türk Tarih Kongresinde, birinci kongrede dile getirilen görüşlerin daha katı bir biçimde ifade edildiği görülmektedir. Bu kongreye yabancı bilim adamları da katılmış olup, bunların bir kısmı Türk tarih tezini destekleyecek görüşler ortaya koymuşlardır. Kongrenin bir diğer özelliği ise, sunulan bildiriler üzerinde tartışma olmamasıdır.

B- Atatürk Sonrası Türkiye'de Tarih Eğitimi

Atatürk'ün ölümüyle beraber ülkemizde Atatürk dönemi millî tarih anlayışında bir yavaşlama meydana geldi. Bu dönem milliyetçi tarih anlayışı yumuşatılarak daha ziyade hümanist tarih anlayışına bir dönüş yaşandı. Bu çerçevede eski Grek ve Latin uygarlıkları ön plana çıkarılarak bu dönemlere ait bilgilere yer verildi. Bunun en güzel örneği ise, ülkemizde uzun süre özellikle lise bir düzeyinde okutulan tarih kitaplarında Grek ve Latin tarihiyle ilgili bilgilere yer verilmesidir. Bu yaklaşım milliyetçi ve muhafazakâr kesimler tarafından eleştirilmesine rağmen uzun süre varlığını devam ettirmiştir. 1930'ların sonunda Türkiye'de tarih eğitimi alanında bu gelişmeler yaşanırken, tarih öğretiminin amaçları dünyanın gelişmiş ülkelerinde meydana gelen gelişmelere paralel olarak sorgulanmaya başlandı.

Özellikle 1929 yılında dünyada meydana gelen ekonomik buhranla beraber tarihin neden öğretilmesi gerektiği sorgulanır hâle gelirken, bu tartışmalar Rusların 1950 yılında uzaya Sputnik isimli füzeyi göndermesinin ardından hızlanarak devam etmiştir.²⁴ Bu gelişmeler neticesinde yaşanan rekabet, tarih öğ-

²² Behar, *a.g.e.*, s. 173.

²³ Behar, *a.g.e.*, s. 173.

retiminin amaçlarının daha pragmatik ve yaşama dönük olması gerekliliğini ortaya çıkarmıştır. Bu çerçevede, modern insanın sahip olması gereken problem çözüme ve eleştirel düşünme becerileri yavaş yavaş tarih öğretimine de girmiştir. Tarih eğitiminin amaçlarında yaşanan bu değişim daha ziyade ABD ve İngiltere merkezli gelişmeler olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tarih öğretimi alanında bu dönemde yaşanan bir diğer gelişme ise, tarih derslerini barış tesis etmek amacıyla kullanmaydı. I. ve II. Dünya Savaşı’nın yarattığı yıkımları ortadan kaldırmak ve daha barışçıl bir dünya yaratmak için farklı örgütler kurulmuş ve bunlar çeşitli çalışmalar yapmışlardı. Özellikle ders kitaplarından düşmanlık içeren ifadelerin çıkarılmasına ülkemiz de katılmış ve bu alanda önemli mesafeler alınmıştı. Bu yöndeki çalışmalarda ülkemizin bazı Avrupa ülkelerinden daha önde olduğu bilinen bir gerçektir. Buna ek olarak, gelişmiş dünyada tarih öğretimi II. Dünya Savaşı’nı takip eden dönemde ağırlıklı olarak olgusal bilgileri kazandırdığı gerekçesiyle eleştirildi. Bunun neticesinde, ağırlıklı olarak İngiltere’de tarih öğretiminde yaratıcılık ve problem çözüme gibi beceriler ön plana çıkmaya başladı. Ülkemiz de bu değişimden etkilenmiş ve 1970 yılı ortaokul tarih müfredat programı, tarih derslerinin probleme dayalı olarak işlenmesini ön görmüştür.²⁵ Ülkemizde probleme dayalı tarih müfredatını uygulayacak öğretmelerin sayısının yeterli olmaması münasebetiyle, bu gelişmeden istenilen netice elde edilememiştir. Bunun dışında dünyada tarih öğretimi alanında meydana gelen değişimler ülkemizde uygulamada tarih öğretimini fazlaca etkilememiştir.

1980 İhtilaliyle ülkemizde yeni bir döneme girilmiş ve 1980 öncesi yaşanan olayların da yansımasıyla özellikle ilköğretimin ikinci kademesinde “millî tarih” ismiyle dersler konmuştur. Bu dersler aracılığıyla tarihin millî bir perspektiften öğretilmesi amaçlanmaktaydı. 1997-1998 dönemindeki yeni yapılanmayla beraber bu dersler kaldırılmış ve tarih konuları sosyal bilgiler bünyesinde okutulmaya başlanmıştır. Liselerde ise eskisi gibi tarih dersleri müstakil olarak öğretilmeye devam etmektedir.

Son kırk yılda dünyada tarih öğretimi alanında önemli değişimler yaşanmasına karşın bu değişimlerin ülkemize çok yansımadağı bir gerçektir. Son yıllarda ülkemizdeki tarih müfredatlarının yenilenme çalışmaları sürmektedir. Tarih müfredatının çağın gerekleri doğrultusunda yenilenmesi önemli bir gelişme olmasına karşın, özellikle tarihsel düşünme becerilerinin programa yansıtılmaması ve bunların nasıl kullanılabileceğinin açık olmaması yeni tarih müfredatında karşılaşılabilecek en önemli sıkıntılardan birisidir.

24 Mustafa Safran, “Tarih Öğretimi ve Meseleleri”, *Türkler*, Ankara, Yeni Türkiye Yay, 2002, c.XVII, s. 937.

25 Safran, *a.g.e.*, s. 935-940.

26 Safran, *a.g.e.*, s. 935-940.

II Tarih Eğitimi Üzerine Yapılan Çalışmaların Değerlendirilmesi

Ülkemizde tarih öğretimi çok uzun bir süre istenilen düzeyde ilgi gösterilmeyen bir alan olmuştur. 1990'lara kadar bu sahada yapılan çalışmalar çok sınırlı kalmıştır. Ülkemizde tarihsel süreç içinde tarih eğitimi alanında çalışma yapanlar incelendiğinde, Sati Bey, İhsan Bey, Çağatay Uluçay, Emin Ali Çavlı, Fuat Baymur ve Kemal Kaya isimleri ön plana çıkmaktadır.²⁶ Bu yazarların bir kısmının çalışmaları doğrudan çeviri olmasına karşın tarih eğitimi alanında ülkemizdeki ilk çalışmalar olması açısından önemlidir. Tarih eğitimiyle ilgili çalışmalar daha ziyade tarihin amacı ve nasıl öğretilmesi gerektiği üzerinde yoğunlaşmaktadır. Bu dönem çalışmalarında tarihin öğretiminden kaynaklanan problemleri tespit etmeye ve çözmeye dayalı çalışmalar bulunmamaktadır.

Yukarıdaki çalışmalara ilaveten, 1970'lerdeki en önemli çalışmalardan birisi, 1975 yılında Felsefe Kurumu'nun düzenlediği Türkiye'de Tarih Eğitimi semineridir. Bu seminerde, ülkemizde tarih eğitiminin tarihsel gelişimi, farklı düzeylerde tarih eğitimi ve gelişimi gibi konular ağırlıklı olarak tartışılmıştır. Seminerde Enver Ziya Karal, Nejat Göyünç, Mete Tuncay, Salih Özbaran, Şerafettin Turan, Bekir Sıtkı Baykal, Sina Akşin, İonna Kuçuradi ve daha birçok tarihçi ile sosyal bilimlerin farklı alanlarında çalışan bilim adamları katıldı. Bu çalışma ülkemizde tarih öğretiminin problemleriyle ilgili önemli bir açılım sağladı. Felsefe Kurumu seminerleriyle ülkemizdeki tarih öğretimi geniş anlamda tartışılmasına rağmen bu çalışmaların arkası gelmedi. Bu noktada böyle bir çalışmayı tarihle ilgilenen bir kurum yerine Felsefe Kurumu'nun yapmış olması o dönemde tarih öğretimine verilen önemi göstermesi açısından düşündürücüdür.

1980'li yıllara gelindiğinde daha önceki dönemde olduğu gibi tarih öğretimine istenilen ilginin gösterilmeği anlaşılmaktadır. Geçmiş yıllarda olduğu gibi bu dönemde de tarih öğretiminin okullardaki güncel problemlerinin alan araştırmasına dayalı olarak araştırılmadığı görülmektedir. Bu dönemde 1987 yılında Türk Eğitim Derneği "Ortaöğretim Kurumlarında Sosyal Bilimler Öğretimi ve Sorunları" isimli bir toplantı düzenlemişti. Bu çalışmada ortaöğretimde sosyal bilimlere dayalı derslerin öğretiminde yaşanan problemler tartışılarak çözüm önerileri sunulmaya çalışıldı. Bu toplantıda Salih Özbaran ağırlıklı olarak ortaöğretimde tarihin problemlerini tartışmış ve yerinde tespitlerde bulunmuştur.

1990'lardan itibaren istenilen seviyede olmasa da tarih öğretimiyle ilgili çalışmaların hız kazandığını görüyoruz. 1991 yılında Fersun Paykoç'un yayımlanmış olduğu *Tarih Öğretimi* isimli çalışma bu alanda önemli bir boşluğu doldurmuştu. Buna ilaveten bu dönemde tarih öğretimine katkı sağlayan diğer bir isim Salih Özbaran'dır. Özbaran ülkemizde farklı seviyelerde tarih öğretiminin problemlerine teorik olarak teşhisler koymakta ve çözüm önerileri sunmaktaydı. Buna ilaveten ders kitapları da Salih Özbaran'ın ilgi alanındaydı. Bu çerçevede Salih Özbaran'ın teşvikleriyle 1994 yılında Dokuz Eylül Üniversitesi'nin

düzenlediği “Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları Sempozyumu” önemli bir etkinlikti. Bu sempozyumda tarih ders kitapları ve tarih öğretimiyle ilgili farklı çalışmalar sunulmuş ve bu alana katkı sağlanmıştır. Bu dönemde özellikle tarih ders kitapları üzerine çalışmalara başlayan diğer bir isim ise Yücel Kabapınar’dır.

1990’lı yıllarda ülkemizde tarih öğretimine önemli katkılar sağlayan bir başka isim Mustafa Safran’dır. Safran tarih öğretimi alanında sadece teorik bilgiler sunmakla kalmamış aynı zamanda sahada yürüttüğü alan çalışmalarıyla da tarih öğretiminin sorunlarını araştırarak çözüm önerileri getirmiştir. Ülkemizde tarih öğretimiyle ilgili alan çalışmalarını başlatarak kendisinden sonra gelenlere örnek olmuştur. Özellikle tarih öğretiminin amaçlarına yönelik araştırmaları ve diğer çalışmalarıyla ülkemiz tarih öğretimine önemli katkılar sağlamıştır. Safran’a ilaveten tarih öğretimine katkı sağlamaya başlayan diğer bir isim Nuri Köstüklü’dür. Köstüklü, *Sosyal Bilimler Öğretimi* isimli çalışması ve Türk ve İngiliz tarih müfredatlarını karşılaştırmasıyla bu alana katkı yapmıştır. Bu dönemde tarih eğitimiyle ilgili çalışmalara katkı sağlayan bir başka isim de Bahri Ata’dır. Ata, tarih öğretimine dayalı problem çözme ve müzelerin kullanımıyla ilgili çalışmalarıyla dikkat çekmiştir.

1990’lı yılların ortalarında ülkemizde tarih öğretimini etkileyecek önemli gelişmelerden birisi, tarih eğitimi alanında yüksek lisans ve doktora amacıyla öğrencilerin yurt dışına gönderilmesi idi. Özellikle İngiltere’ye gönderilen İsmail Hakkı Demircioğlu, Dursun Dilek ve Yücel Kabapınar ülkemiz tarih öğretimine değerli katkılar sunmuşlardır. Demircioğlu, ortaöğretim tarih öğretmenlerinin yetiştirilmesi üzerine bir çalışma yaparken, Dilek ilköğretimde tarih öğretimiyle ilgili bir araştırma yapmış, Kabapınar ise tarih ders kitapları üzerine çalışmasını tamamlamıştır. Yurt dışında doktoralarını tamamlayıp dönen bu tarih eğitimcileri bu alana önemli katkılar sunmuşlardır. Demircioğlu, ülkemizde tarih öğretmenlerinin yetiştirilmesi, öğrenci gözünde tarih öğretiminin amaçları, tarih öğretiminde zaman kavramı ve tarih öğretiminin problemleriyle ilgili değişik alan çalışmaları yürütmüştür. Buna ilaveten “Tarih Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşımlar” isimli çalışmasıyla bu alana katkılar sağlamıştır. Dilek ise, *Tarih Derslerinde Öğrenme ve Düşünce Gelişimi* isimli kitabı kaleme almış; tematik öğrenme, tarihsel empati ve diğer konulara yönelik değerli çalışmalar yürütmüştür. Kabapınar ise, tarih ders kitaplarına yönelik çalışmalarına ilaveten çözümlenmeli öykü yöntemi ve empati üzerine çalışmalar yürütmüştür. Bu üç tarih eğitimcisinin tarih eğitiminin yanında sosyal bilgiler eğitimiyle ilgili çalışmaları da bulunmaktadır.

2000’li yılların başında tarih öğretimiyle ilgili çalışmalar yürütenlerin sayısında artış olmuştur. Cemil Öztürk, tarihsel perspektiften ilkökul programları ve tarih ders kitaplarıyla ilgili çalışmalarının yanında ülkemizdeki inkılap tarihi öğretimiyle ilgili eserler vermiştir. Mesut Çapa ise, Cumhuriyet’in ilk yılları

rında yayımlanan tarih ders kitapları üzerinde çalışmıştır. Bunlara ilaveten, Rahmi Çiçek tarih öğretmenliği programlarında okutulan özel öğretim yöntemleri üzerine bir çalışma yapmıştır. Bu dönemde tarih öğretimi alanına katkı sağlayanlar arasına Semih Aktekin, Ahmet Şimşek ve Erkan Dinç katılmıştır. Aktekin yerel tarihle, Şimşek tarih öğretiminde zaman kavramıyla ve Dinç ise Avrupa Birliği sürecinde tarih eğitimiyle ilgili çalışmalarıyla dikkat çekmiştir.

Ülkemizde tarih öğretimine katkı sağlayan kurumlar arasında Tarih Vakfı önemli bir yerdedir. Tarih Vakfı özellikle tarih öğretimi alanında yurt dışında hazırlanan çalışmaları tercüme ettirerek dilimize kazandırmış ve bu alana önemli katkı sağlamıştır. Buna ilaveten, vakıf tarafından düzenlenen konferans ve paneller de tarih öğretimi problemlerine dikkat çekilmesi açısından önemlidir.

Türkiye’de tarih öğretimi tarihi ve bibliyografyası üzerine yapılan bu çalışmada, ülkemizde bu alanda çalışma yapan herkesten bahsetmek zordur. Yukarıda bahsedilen isimlere ilaveten, günümüzde tarih eğitimiyle ilgili değerli çalışmalar yapan başka araştırmacılar da bulunmaktadır. Özellikle, farklı üniversitelerimizde tarih eğitimiyle ilgili dikkate değer yüksek lisans ve doktora çalışmaları yapılmaktadır. Bu değerli çalışmalar bu alandaki problemlerin çözümüne yönelik değerli katkılar sağlayabilir. Ancak tarih öğretimine yönelik önemli katkı sağlayan bu çalışmalar incelendiğinde metodolojik bazı hataların olduğu göze çarpmaktadır.

Sonuç:

Toplumumuzda tarih eğitimiyle ilgili çalışmalar yenidir. Tarih eğitiminin gelişimi incelendiği zaman bu alanın çok uzun bir süre yok sayıldığı görülmektedir. Çok uzun bir süre, bu alanda daha ziyade teorik ve çeviri birkaç çalışmanın dışında çalışma yapılmadığı anlaşılmaktadır. 1990’larda bu alanda sayıları artan teorik çalışmalara, bizzat eğitim kurumlarında yapılan saha çalışmaları eklenmiş ve ülkemizde tarih eğitimine hak edilen değer verilmeye başlanmıştır. Bugün ülkemizdeki bazı üniversitelerde tarih eğitimiyle ilgili olarak çok değerli çalışmalar yapılmaktadır. Tarih eğitiminde yapılan saha çalışmalarının sayısının artmasına karşın, bu çalışmaların bir kısmında metodolojik olarak problemler olduğu görülmektedir.

Bibliyografya

- Açıkgöz, Kamile Ü., “Tarih Derslerinde Öğrencileri Güdüleme Stratejileri”, *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 323-339.
- Akşin, Sina, “Tarih Öğretimimizde Temel Paradigma Sorunu”, *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 67-73.
- Aktekin, Semih, “The Future of History Teacher Education in Turkey”, *XIII. World Congress of Comparative Education Societies*, 3-7 September 2007, Sarajevo, Bosnia Herzegovina, 2007.

- Aktekin, Semih, “Tarih Eğitiminde Uluslararası Arayışlar”, *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Sempozyumu*, 14-16 Mayıs 2008, Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Çanakkale 2008.
- Aktekin, Semih, “Tarih Öğretmenlerinin Gözüyle Tarih Derslerinde Yerel Tarih”, *Toplumsal Tarih*, 2006, sy. 149, s. 83-89.
- Alger, Ali Fahrettin, “İlk Mekteplerde Tarih Tedrisatı”, *Türk Yurdu*, 2002, c. XXII, sy. 175, s. 91-99.
- Arıkan, Zeki, “Ders Kitaplarında Avrupa Tarihi”, *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 153-168.
- Arıkan, Zeki, “Tarihçilik ve Tarih Anlayışı”, *Tanzimat’tan Cumhuriyet’e Türkiye Ansiklopedisi*, İstanbul: İletişim Yayınları, 1984, s. 1584.
- Aslan, Erdal, “Devrim Tarihi Ders Kitapları”, *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 305-320.
- Ata, Bahri, “Tarih Öğretimine Bilimsel Çözme Yönteminin Uygulanmasına Yönelik Bir Model”, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, 1998.
- Ata, Bahri ve Mustafa Safran, “Okul Dışı Tarih Öğretimi”, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1998, sy. 1, s. 87-94.
- Ata, Bahri, “John Dewey ve Türkiye’de İlköğretimde Tarih Öğretimi (1923-1930)”, *Atatürk’ün Cumhuriyetin İlanından Sonraki Hedefleri Sempozyumu*, Kocaeli Üniversitesi ve Atatürk Araştırma Merkezi, 1998, s. 57-77.
- Ata, Bahri, “Türk Romanında Tarih Öğretmeni Tipolojisi”, *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi* (Dr. Himmet Birey Özel Sayısı), 1999, s. 348-357.
- Ata, Bahri, “Tarih Öğretiminde Bir Araç Olarak Tarih Romanları”, *Türk Yurdu*, 2000, sy. 153-154, s. 158-165.
- Ata, Bahri, “İsmail Hakkı Baltacıoğlu ve Tarih Öğretimi”, *Türk Kültürü*, 2000, sy. 450, s. 590-602.
- Ata, Bahri, “Atatürk, Tarih Öğretimi ve Müzeler”, *Türk Yurdu*, 2000, sy. 160, s. 85-90.
- Ata, Bahri, “Müzeler ve Tarihi Mekanlarla Tarih Öğretimi”, Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, 2001.
- Ata, Bahri, “Çanakkale Savaşını Nasıl Öğreteceğiz?”, *Türk Yurdu*, 2001, s. 164, s. 23-29.
- Ata, Bahri, “Tarih Derslerinde Dökümanlarla Öğretim Yaklaşımı”, *Türk Yurdu*, 2002, c. XXII, sy. 175, s. 80-86.
- Ata, Bahri, “Rousseau, Emile ve Tarih Öğretimi”, *Milli Eğitim*, 2003, sy. 159, s. 239-244.
- Ata, Bahri, “Üniversite Öncesi Okul Tarih Öğretiminde Siyasi Tarihin Yeri”, *Prof. Dr. Oral Sander’in Anısına Türkiye’de Siyasi Tarihin Gelişimi ve Sorunları Sempozyumu*, Ankara, 2006, s. 31-48.
- Ata, Bahri, “Bir Çankırılı Tarihçi: Mustafa Çağatay Uluçay ve Tarih Eğitimine Katkıları”, *Çankırı Araştırmaları Dergisi*, 2007, sy. 2, s. 35-42.
- Ata, Bahri, “Türk Tarih Öğretmen Adaylarının Tarih Eğitiminde Anoloji Anlayışları”, *21. Yüzyılda Kimlik, Vatandaşlık ve Tarih Eğitimi*, Mustafa Safran ve Dursun Dilek (ed.), İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi, 2008, s. 302- 315.
- Atsız, Nihal, *Türk Tarihine Bakış Nasıl Olmalıdır*, İstanbul: Çınaraltı, 1941.
- Aybars, Ergün, “Türk Devrim Tarihi Dersleri Üniversitelerde Nasıl Verilmelidir?”, *Ta-*

- rih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 295-304.
- Baltacıoğlu, İsmail Hakkı, *Tarihi Nasıl Öğreteceksin*, Adana: Yeni Adana Yayınları, 1941.
- Baykal, Bekir Sıtkı, *Yüksek Öğretimde Tarih*, 1977.
- Baymur, Fuat, *Tarih Öğretimi*, Ankara: İnkılap Kitapevi, 1964.
- Bayrak, M. Orhan, *Osmanlı Tarihi Yazarları*, İstanbul: Er-Tu Matbaası, 1982
- Behar, Büşra Ersanlı, *İktidar ve Tarih: Türkiye’de Resmi Tarih Tezinin Oluşumu (1929-1937)*, İstanbul: Afa Yay., 1996.
- Behar, Büşra E., “Tarih Öğretiminde ‘Türk Dünyası’”, *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 205-220.
- Berktaş, Halil, “Dünya’da ve Türkiye’de Tarihçiliğin Durumu ve Dilinin Evrenselleşmesi Üzerine Düşünceler”, *Tarih Öğretimi Ders Kitapları Sempozyumu*, İzmir, 1995.
- Bilici, Leyla, “İlkokul Ders Kitaplarında Tarih Bilgileri ve İlkokul Çocuğu”, *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 371-379.
- Copeaux, Etienne, *Tarih Ders Kitaplarında (1931-1993) Türk Tarih Tezinden Türk İslam Sentezine*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yay., 1998.
- Çapa, Mesut, “Cumhuriyetin İlk Yıllarında Tarih Öğretimi”, *Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Dergisi*, 2002, sy. 15, s. 39-55.
- Çiçek, Rahmi, “Tarih Öğretimi İçin Önerilen Öğretim Metotları ve Uygulama Problemleri”, *D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1999, sy. 11, s. 255-265.
- Çizakça, Murat “Ortaöğretimde Tarih Öğretiminde İçerik Yenilenmesi”, *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 237-241.
- Demircioğlu, İsmail H. ve Rahmi Çiçek, “Tarih Öğretmenlerinin Yetiştirilmesinde Uygulama Öğretmenlerinin Rolü”, *I. Ulusal Öğretmen Yetiştirme Sempozyumu*, Çanakkale, Mayıs 2000.
- Demircioğlu, İsmail H., “Does the Teaching of History in Turkey Need Reform?”, *International Journal of Historical Learning, Teaching and Research*, December 2001, c. II, sy. 1, s. 1-5.
- Demircioğlu, İsmail H., “Orta Öğretim Tarih Öğretmenlerinin İngiltere’de Eğitimine Genel Bir Bakış”, *Milli Eğitim*, Kış-Bahar 2002, s. 68-77.
- Demircioğlu, İsmail H., “Selected Literature on The Teaching of History and Educating Secondary School History Teachers in England and Wales”, *Gazi Üniversitesi Kastamonu Eğitim Dergisi*, Mart 2002, c. X, sy. 1, s. 91-102.
- Demircioğlu, İsmail H., “What are the Perceptions of Turkish and English Secondary School History Teacher Educators About the Ideal History Teacher?”, *Euroclio (European Standing Conference of History Teachers Associations) Bulletin*, 2002, sy. 16, s. 54-59.
- Demircioğlu, İsmail H., “Tarih Uygulama Öğrencilerinin Uygulama Öğretmenleri ve Uygulama Okulları Hakkındaki Görüşleri”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2003, c.XIII, sy. 1, s. 185-192.

- Demircioğlu, İsmail H., “Tarih ve Coğrafya Öğretiminde Ezberin Nedenleri ve Sonuçları Üzerine Bir Araştırma”, *I. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi*, 15-17 Mayıs 2003, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi, İzmir 2003.
- Demircioğlu, İsmail H., “Sosyal Bilimler Öğretiminin Amaçlarına Dair Öğretmen Görüşleri (Trabzon Örneği)”, *I. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi*, 15-17 Mayıs 2003, Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi, İzmir 2003.
- Demircioğlu, İsmail H., “Tarih ve Coğrafya Öğretmenlerinin Sosyal Bilimler Öğretiminin Amaçlarına Yönelik Görüşleri (Doğu Karadeniz Bölgesi Örneği)”, *Bilig*, 2004, sy. 31, s. 71-84.
- Demircioğlu, İsmail H., “Eğitim Fakültelerindeki Yeni Gelişmelerin Tarih Uygulama Öğretmenlerine Yansıtılabilirliği Üzerine Bir Çalışma”, *Çağdaş Eğitim Dergisi*, Nisan 2005, sy. 319, s. 20-27.
- Demircioğlu, İsmail H., “Sözlü Tarihin Bir Öğretim Yaklaşımı Olarak Tarih Derslerinde Kullanımı”, *II. Sosyal Bilimler Öğretimi Sempozyumu*, 26-28 Mayıs 2005, Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Van 2005.
- Demircioğlu, İsmail H., “Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Tarih Öğretiminde Kullanılan Zaman ve Kronolojiyle İlgili Bazı Kavramları Anlama Düzeyi”, *Eğitim Araştırmaları*, Bahar 2005, sy. 19, s. 155-163.
- Demircioğlu, İsmail H., “What is The Role of Assignments in Educating Secondary School History Teachers in England?”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2005, c. XV, sy. 1, s. 125-132.
- Demircioğlu, İsmail H., “Avrupa Birliği Ülkeleri ve Türkiye’de Tarih Öğretiminin Amaçlarının Karşılaştırmalı Bir Değerlendirmesi”, *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 2006, c. XVI, sy. 2, s. 133-146.
- Demircioğlu, İsmail H., “Tarih Öğretmen Adaylarının Öğrenme Şekilleri Üzerine Nitel Bir Çalışma”, *Eğitim Araştırmaları*, Bahar 2006, sy. 23, s. 49-61.
- Demircioğlu, İsmail H., “History-Teacher Education in Turkey: Status and Issues”, *The Professional Teaching of History: UK and Dutch Perspectives*, 22-24 June 2007, The University of Amsterdam, Hollanda 2007.
- Demircioğlu, İsmail H., “Tarihin Profesyonel Öğretimi Üzerine Bir Konferans: Amsterdam İzlenimleri”, *Toplumsal Tarih*, Ağustos 2007, sy. 164, s. 6-7.
- Demircioğlu, İsmail H., “Tarih Öğretiminde Filmlerin Yeri ve Önemi”, *Bilig*, Yaz 2007, sy. 42, s. 77-93.
- Demircioğlu, İsmail H., “Does the Teaching of History Encourage Active Citizenship in Turkey? Perceptions of Turkish History Teachers”, *History Education, Identity and Citizenship in the 21st Century, History Educators International Network*, 10-12 September 2007, İstanbul: University of Marmara, 2007.
- Demircioğlu, İsmail H., *Tarih Öğretiminde Öğrenci Merkezli Yaklaşımlar*, 2. bs., Ankara: Anı Yayıncılık, 2007.
- Demircioğlu, İsmail H., “History Teachers’ Attitudes to Museum Visits”, *Teaching History Journal*, Eylül 2008, s. 24-30.
- Demircioğlu, İsmail H., “Using Historical Stories to Teach Tolerance: the Experience of Turkish 8th Grade Students”, *The Social Studies*, 2008, c. XCIX, sy. 3, s. 105-110.

- Demircioğlu, İsmail H., "Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu Üzerine: Tarih Eğitimi Açısından Bir Değerlendirme", *Toplumsal Tarih*, 2008, sy. 175, s. 10.
- Demircioğlu, İsmail H., "Türkiye'de Tarih Öğretimi Aktif Vatandaşlık Eğitimi Desteklemekte midir? Türk Tarih Öğretmenlerinin Görüşleri", *XXI. Yüzyılda Kimlik, Vatandaşlık ve Tarih Eğitimi*, Mustafa Safran ve Dursun Dilek (ed.), İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi, 2008, s. 54-60.
- Demircioğlu, İsmail H., "Tarih Derslerinde Tarih Web Sitelerinin Eleştirel Bir Bakış Açısıyla İncelenmesi", *Uluslararası Sosyal Bilimler Eğitimi Sempozyumu*, 14-16 Mayıs 2008, 18 Mart Üniversitesi, Çanakkale 2008.
- Demircioğlu, İsmail H., "Empirical Research in History Education In Turkey: An Overview of Key Issues, Methods and Outcomes", *Empirical Research on History Learning*, Almanya, 8-10 Eylül 2008.
- Dilek, Dursun, "İlköğretimde Tarih Konularının Öğretiminde Kullanılan Tekniklere Göre Öğretmen Tipleri", *VIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi*, Karadeniz Teknik Üniversitesi Fatih Eğitim Fakültesi, Trabzon 1999.
- Dilek, Dursun, "Tarih Derslerinde Öğrenme ve Anlama", *Milli Eğitim*, 2000, sy. 145, s. 50-54.
- Dilek, Dursun, "Tarih Öğrenmede Yeni Yaklaşım", *Tarih ve Düşünce*, 2000, sy. 9, s. 48-51.
- Dilek, Dursun, *Tarih Derslerinde Öğrenme ve Düşünce Gelişimi*, Ankara: Pegem Yayıncılık, 2001.
- Dilek, Dursun ve Gülçin Yapıcı, "İlköğretim Tarih Konularının Öğretiminde Öykülerin Kullanımı", *1. Sosyal Bilimler Kongresi*, Buca Eğitim Fakültesi, İzmir 2003.
- Dilek, Dursun ve Gülçin Yapıcı, "The Use of Stories in the Teaching of History", *History Educators International Research Network Symposium*, Ambleside, 2004.
- Dilek, Dursun ve Asuman Dilek, "Tarih Öğretiminde Ders Materyali Olarak Nutuk", *İlk ve Orta Öğretimde Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri*, Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi, 2005, s. 91- 96.
- Dilek, Dursun ve Engin Kaplan, "İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersinde Sözlü Tarih Araştırmalarının Tarihsel Düşünme Becerileri Üzerindeki Etkisi", *XXI. Yüzyılda Kimlik, Vatandaşlık ve Tarih Eğitimi*, Mustafa Safran ve Dursun Dilek (eds.), İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi, 2008, s. 273-285.
- Dinç, Erkan, "Türkiye'yi Avrupa'ya Yakınlaştırmak İçin Tarih Bir Köprü Olabilir mi? Türk Tarih Öğretimi Programlarının Bir Avrupa Boyutu Gözetilerek Geliştirilmesi Olasılığı", *XXI. Yüzyılda Kimlik, Vatandaşlık ve Tarih Eğitimi*, Mustafa Safran ve Dursun Dilek (ed.), İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi, 2008, s. 85-106.
- Dönmez, Cengiz ve Şahin Oruç, *İkinci Meşrutiyet Dönemi Tarih Öğretimi*, Ankara: Gazi Kitabevi, 2004.
- Edip, Süleyman ve Ali Tevfik, *İlk Mektep Çocuklarına Tarih Dersleri*, İstanbul: Kanaat Kütüphanesi, 1929.
- Erpulat, Didem E., "Tarih Ders Kitaplarında Tarih Bilinci: ABD Modeli", *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 265-282.

- Ertürk, Bayram E., “Türkiye’de Ortaokul I. Sınıf (6. sınıf) Düzeyinde Tarih Öğretimi ve İlgili Kitaplarının Kıyaslamalı Eleştirisi”, *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Saliha Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 243-264.
- Göyünç, Nejat, “Tarihçiliğimizin Dünü”, *Felsefe Kurumu Seminerleri*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1977.
- Güler, İbrahim, *Tarihin Toplumdaki İşlevi ve Öğretimi*, İstanbul: Elif Kitapevi, 2005.
- İnan, Afet, *Tarih Üzerine İncelemeler ve Makaleler*, Ankara: Akın Matbaası, 1960.
- Kabapınar, Yücel, *Müfredat Programı ve Ders Kitapları Açısından Ortaöğretimde (Lise) Tarih Öğretimi*, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, 1991.
- Kabapınar, Yücel, “Bir İdeolojik Mücadele Alanı Olarak Lise Tarih Kitapları I”, *Tarih ve Toplum*, 1992, sy. 106, s. 36-41.
- Kabapınar, Yücel, “Bir İdeolojik Mücadele Alanı Olarak Lise Tarih Kitapları II”, *Tarih ve Toplum*, 1992, sy. 107, s. 28-31.
- Kabapınar, Yücel, “Bir İdeolojik Mücadele Alanı Olarak Lise Tarih Kitapları III”, *Tarih ve Toplum*, 1992, sy. 108, s. 39-44.
- Kabapınar, Yücel, “Başlangıcından Günümüze Türk Tarih Tezi ve Lise Tarih Kitaplarına Etkisi”, *Çağdaş Türkiye Tarihi Araştırmaları Dergisi*, 1992, c. I, sy. 2, s. 143-178.
- Kabapınar, Yücel, “Ders Kitaplarına İlişkin Öğretmen ve Öğrenci Anketlerinin Değerlendirilmesi”, *Türkiye’nin Ders Kitapları*, İstanbul: Cem Yayınevi, 1993.
- Kabapınar, Yücel, “Kredili Sistem ve Lise Tarih Kitapları”, *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları: 1994 Buca Sempozyumu*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1994.
- Kabapınar, Yücel, “A Comparison Between Turkish and English History Textbooks: Design, Construction and Usability Issues”, Doktora tezi, University of Leeds, İngiltere 1998.
- Kabapınar, Yücel, “Geleneksel ve Çağdaş Tarih Öğretmeni: Türk ve İngiliz Örneği”, *D.E.Ü. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1999, Özel Sayı, s. 246-254.
- Kabapınar, Yücel, “Eğitim Pedagojisi ve Tarih Metodolojisi Açısından Türk ve İngiliz Tarih Ders Kitapları”, *Tarih ve Toplum*, 2003, sy. 230, s. 40-47.
- Kabapınar, Yücel, “Eğitim Felsefesinin Yansıması Olarak İngiliz Öğrencilerin Tarih Dersi Defterleri: Nicola ve Arkadaşlarının Tarihsel Bilinçlerinin Oluşum Sürecinden Kesitler”, *Milli Eğitim*, 2006, sy. 170, s. 8-31.
- Kabapınar, Yücel, “The Image of ‘Others’ and Tolerance in Turkish History and Social Studies Textbooks: ‘Not Us’, ‘The Other is to Blame’”, *Teaching for Tolerance in Muslim Majority Societies*, O. Leirvik ve R. Kaymakcan (eds.), İstanbul: DEM Press, 2007, s. 33-50.
- Kabapınar, Yücel, “Prospective Teachers’ Ideas About The Methodology of Social Sciences/History and Purpose of Social Studies Teaching: Evaluation of ‘Us’ Through ‘Others’”, *History Educators International Research Network (HEIR-NET) Conference*, İstanbul, 10-12 Eylül 2007.
- Kabapınar, Yücel, “Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Sosyal Bilimlerin/Tarihin Metodolojisi ve Dersin Öğretim Amaçlarına İlişkin Görüşleri: ‘Ötekiler’ Üzerinden ‘Biz’i Değerlendirmek”, *XXI. Yüzyılda Kimlik, Vatandaşlık ve Tarih Eğitimi*, Mustafa Safran ve Dursun Dilek (ed.), İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi, 2008.

- Kafesoğlu, İbrahim, "Danimarka'da Toplanan Tarih Kongresi", *Türk Kültürü*, 1965, sy.36.
- Kafesoğlu, İbrahim, "Tarih İlmi ve Bizde Tarihçilik", *İ.Ü. Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, Mart 1962-1963, c. XIII, s. 1-16.
- Karabağ, Ş. Gülin, "Postmodernizm ve Tarih Öğretimi" *Türk Yurdu*, 2002, c. XXII, sy. 175, s. 61-67.
- Karal, Enver Z., "Tarih Öğretimi ve Meseleleri", *Eğitim Hareketleri*, 1956, sy. 23, s. 14.
- Karal, Enver Ziya, "Tanzimat'tan Bugüne Tarihçiliğimiz", *Felsefe Kurumu Seminerleri*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1977, s. 255-258.
- Kırcı, Kezban, "Sosyal Bilgiler Dersinde 7. Sınıf Öğrencilerinin Tarih Öğrenme Beceri Düzeyleri", *XXI. Yüzyılda Kimlik, Vatandaşlık ve Tarih Eğitimi*, Mustafa Safran ve Dursun Dilek (ed.), İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi, 2008, s. 380-405.
- Koç, Yunus, "Türkiye'de Tarih Eğitiminin Sorunları", *Türk Yurdu*, 2002, c. XXII, sy. 175, s. 54-55.
- Koçak, Kemal, "Cumhuriyetten Günümüze Tarih Öğretimi ve 1984 Tarih Programının Değerlendirilmesi", Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, 1998.
- Koloğlu, Orhan, "Tarih Öğretiminde Bugüncülük / Presentizm, Yanılsamalar ve Sonuçları", *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 95-103.
- Koullapis, Lory-Gregory, "Türkiye'de Tarih Ders Kitapları ve UNESCO'nun Önerileri", *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 283-292.
- Köksal, Hüseyin, "Tarih Öğretimi ve Eleştirel Düşünme Becerilerinin Geliştirilmesi", *Türk Yurdu*, 2002, c. XXII, sy. 175, s. 87-90.
- Köstüklü, Nuri, "İngiltere'de Tarih Öğretimi Üzerine Bazı Düşünceler ve Türkiye'deki Tarih Öğretimiyle İlgili Karşılaştırmalı Bir Değerlendirme", *Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (Sosyal Bilimler)*, 1997, sy. 8, s. 1-22.
- Köstüklü, Nuri, *Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi*, Konya: Kuzucular Ofset, 1998.
- Kuran, Ercüment, "Milli Tarih Görüşümüz", *Türk Kültürü*, 1969-1970, s. 15-17.
- Kurat, Akdes N., "Akademik Tarih Tahsili, Proseminer ve Seminerleri", *Ankara Üniversitesi D.T.C. Fakültesi Dergisi*, 1943, sy. 2, s. 81-88.
- Orhonlu, Gönül, "Lisede Bir Tarih Dersi", *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 363-369.
- Ortaylı, İlber, "Tarih Öğretimi İçin Yazılabilecek Kitaba İlişkin Sorunlar", *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 45-53.
- Özbaran, Salih, *Tarih ve Öğretimi*, İstanbul: Cem Yayınları, 1992.
- Özbaran, Salih (haz.), *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998.
- Özbaran, Salih, "Comments on the Survey From a Turkish Point of View", *The State of History Education in Europe*, J. Leeuw-Roord (ed.), Hamburg: Korber-Stiftung, 1998, s. 66-76.
- Öztaş, Sezai, "Tarih Eğitiminde Menkıbelerin Yeri ve Önemi" *Türk Yurdu*, 2002, c. XXII, sy. 175, s. 68-72.

- Öztürk, Cemil ve Ali Yılmaz, “Türkiye’de Harf İnkılabından Önce Kullanılan İlkokul Tarih Programları ve Ders Kitapları”, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, İstanbul: Edam Eğitim Danışmanlığı ve Araştırma Merkezi, 2001, s. 413.
- Paksoy, Abdülkadir, *Tarihin Talihsizliği*, Ankara: Ürün Yayınları, 1997.
- Pamuk, Akif ve Ramazan Akbaş, “Tarih Eğitimi ve Vatandaşlık Algısı: Trabzon Örneği”, *XXI. Yüzyılda Kimlik, Vatandaşlık ve Tarih Eğitimi*, Mustafa Safran ve Dursun Dilek (eds.), İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi, 2008, s. 23-37.
- Paykoç, Fersun, *Tarih Öğretimi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları, 1991
- Paykoç, Fersun, “Tarih Öğretiminde Duyuşsal Alanın Rolü”, *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 341-348.
- Reşad, Ali, “Mekteplerde Tarih Öğretimi”, *Tedrisat Mecmuası*, Mayıs (H. 1328).
- Safran, Mustafa, “Lise Öğretmen ve Öğrencilerine Göre Tarih Dersinin Amaçları”, *Eğitim Dergisi*, 1993, sy. 3, s. 35-39.
- Safran, Mustafa, “Değişik Öğrenim Basamaklarında Tarih Dersine İlişkin Tutumlar Üzerine Bir Araştırma”, *Eğitim Dergisi*, 1993, sy. 4, s. 35-40.
- Safran, Mustafa, “Tarih Öğretimi ve Çağdaş Müfredat Teorileri”, *XII. Türk Tarih Kongresi*, Ankara, 1993.
- Safran, Mustafa, “Ders Kitaplarımızdaki ‘Türk Dünyası’ Konularına İlişkin Bir Çalışma”, *Uluslar Arası Türk Dünyası Tarih Araştırmaları Sempozyumu*, Ankara, 1993.
- Safran, Mustafa, “Tarih Öğretiminin Eğitimsel Amaçları”, *Bellekten*, 1994, c. LVII, sy. 220, s. 827-842.
- Safran, Mustafa, “Tarih Programları Nasıl Düzenlenmelidir?”, *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1996, sy. 4, s. 413-421.
- Safran, Mustafa, “Türkiye’de Tarih Öğretimi Türk Dünyası ve Avrupa Modeli”, *TADİV Türkiye-Azerbaycan Dostluk ve İşbirliği Vakfı Bilim-Kültür-Sanat Dergisi*, 1998, sy. 1, s. 12-18.
- Safran, Mustafa, “İnkılâp Tarihi Öğretimine Yaklaşım Sorunları”, *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1998, c. XVIII, sy. 3, s. 5-17.
- Safran, Mustafa ve Ahmet Şimşek “Development of Historical Time Concept in Elementary School’s Students”, *Elementary Education Online*, 2006, c. V, sy. 2, s. 87-109,
- Safran, Mustafa ve Bahri Ata, “Okul Dışı Tarih Öğretimi”, *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1998, c. XVIII, sy. 1, s. 87-94.
- Safran, Mustafa ve Bahri Ata, “Barışçı Tarih Öğretimi Üzerine Çalışmalar: Türkiye’de Tarih Ders Kitaplarında Yunanlılara İlişkin Öğrenci Görüşleri”, *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1996, c. XVIII, sy. 1, s. 11-26.
- Safran, Mustafa ve Dursun Dilek (ed.), *21. Yüzyılda Kimlik, Vatandaşlık ve Tarih Eğitimi*, Yeni İnsan, İstanbul, 2008.
- Safran, Mustafa ve Hüseyin Köksal, “Tarih Öğretiminde Yazılı Kanıtların Kullanılması” *G.Ü. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1998, c. XVIII, sy. 1, s. 71-86.
- Safran, Mustafa, “Osmanlı Tarihi Öğretimi ve Osmanlı İmajı”, *Türk Yurdu*, Aralık 1999-Ocak 2000, (XIII. Türk Tarih Kongresi’nde tebliğ olarak sunulmuştur).

- Safran, Mustafa, "Orta Öğretim Kurumlarında Tarih Öğretiminin Yapı ve Sorunlarına İlişkin Bir Araştırma", *Türk Yurdu*, 2002, c. XXII, sy. 175, s. 73-79.
- Safran, Mustafa, "Türk Tarihi Öğretimi ve Meseleleri", *Türkler*, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, 2002, c. XVII.
- Safran, Mustafa, "Avrupa Birliğinin Tarih Öğretimine İlişkin Önerilerinin Bilimsel Temelleri ve Sınırlılıkları", *XIV. Türk Tarih Kongresi*, Ankara, 2002.
- Safran, Mustafa (çev.), *Tarih Öğretimi*, John Nichol, Ankara, 2006.
- Safran, Mustafa, *Tarih Eğitimi: Makaleler ve Bildiriler*, Ankara: Gazi Kitabevi, 2006
- Safran, Mustafa, "History Teaching in Turkey: From Past to Present and Expectations for the Future", *History, Citizenship and Identity*, Ocak 2008, c. VIII, sy. 1.
- Sakaoğlu, Necdet, "İlkokul Tarih Programları ve Ders Kitapları", *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 143-152.
- Sâti Bey, "Tarih Tedrisatının Usul-i Esasîyesi", *Tedrisat-ı İbtidaiye Mecmuası*, 1910, sy. 8, s. 92-98.
- Su, Mükerrerem ve Ahmet Mumcu, *T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük*, İstanbul: MEB Yayınları, 1984.
- Sungu, İhsan, "Tarih Tedrisatı Hakkında", *Terbiye*, 1927, sy. 8, s. 1-8.
- Sungu, İhsan, "Tarih Öğretimi Hakkında", Bahri Ata (çev.), *Milli Eğitim*, 2002, sy.153, s. 52-59.
- Sürgevil, Sabri, "Tarih Öğretiminde Öğretmen Sendromu", *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 357-362.
- Şimşek, Ahmet, "Tarih Öğretiminde Efsane ve Destanların Rolü", *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2001, sy. 2, s. 11- 21.
- Şimşek, Ahmet, "İlköğretimde Tarihi Konuların Öğretiminde Kullanılan Tekniklere Göre Öğretmen Tipleri", *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 2001, sy. 2, s. 323-336.
- Şimşek, Ahmet, "Tarih Öğretiminde Görsel Materyal Kullanımı", *Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2003, sy. 3, s. 1-10.
- Şimşek, Ahmet, "Tarih Öğretiminde Çevre İncelemeleri Kapsamında Tarihi Yapılardan Faydalanmaya Bir Model: Cacabey Medresesi", *1. Kırşehir Kültür Araştırmaları Bilgi Şöleni*, 2003, s. 563- 578.
- Şimşek, Ahmet, "Bir Öğretim Materyali Olarak Tarihsel Romana Yönelik Öğrenci ve Öğretmen Görüşleri", *TOJET*, 2006, s. 4-10.
- Şimşek, Ahmet, "Türkiye'de Tarih Öğretiminin Ulusallığı ve Avrupa Merkezilik", *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 2007, sy. 11, s. 9-38.
- Şimşek, Ahmet, "Tarih Derslerinde Bütünsel Öğrenme: Gestaltçı Yaklaşımdan Holistik Yaklaşım Bir Bakış Denemesi", *Uluslar Arası İnsan Bilimleri Dergisi*, 2008.
- Şimşek, Ahmet, "Tarih Öğretiminde Sorgulamacı Yaklaşım Çerçevesinde Soru Sorma Becerisi ve Lise Tarih Ders Kitaplarının Durumu", *Uluslar Arası İnsan Bilimleri Dergisi*, 2008.
- Tanrıöğen, Gülnur, "Tarih Metinlerini Anlayarak Okuma Stratejileri: 'Karşılıklı Öğretim' Uygulaması", *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 349-356.

- Tanrıöğen, Gülnur, *Tarihsel Metinleri Anlayarak Okuma Stratejileri*, İstanbul: Tarih Vakfı Yayınları, 1994.
- Tekeli, İlhan, “Tarih Yazıcılığı ve Öteki Kavramı Üzerine Düşünceler”, *Defter*, 1995.
- Tekeli, İlhan, “Küreselleşen Dünyada Tarih Öğretiminin Amaçları Ne Olabilir”, *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 35-43.
- Tekeli, İlhan, *Tarih Bilinci ve Gençlik*, İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1998.
- Timuçin, Afşar, “Doğru Bilinç Oluşturmakta Tarih Eğitiminin Önemi”, *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 59-65.
- Tunçay, Mete, “İlk ve Orta Öğretimde Tarih”, *Felsefe Kurumu Seminerleri*, Ankara: TTK Basımevi, 1977, s. 276-285.
- Tunçay, Mete, “Tarih Öğretiminin İyileştirilmesine Yönelik Düşünceler”, *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 55-57.
- Turan, Şerafettin, “Tarihçiliğimizin Dünü”, *Felsefe Kurumu Seminerleri*, Ankara: Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1977, s. 250-252.
- Unat, Faik Reşit, *Prof Yusuf Akçura ve Tarih Öğretimi*, İstanbul: Atatürk Konferansları, 1970.
- Yetkin, Sabri, “Lise Tarih Kitaplarında İslam”, *Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları*, Salih Özbaran (haz.), İzmir: Dokuz Eylül Yayınları, 1998, s. 175-203.
- Yıldız, Hakkı Dursun, *Orta Öğretimde Türk Tarihi*, İstanbul: Türk Kültürü Yayınları, 1966.
- Yılmaz, Ali ve Kenan Kurada, “Tarih Derslerinde Kavram Haritası Kullanımının Öğrenmeye Etkisi”, XXI. Yüzyılda Kimlik, Vatandaşlık ve Tarih Eğitimi, Mustafa Safran ve Dursun Dilek (ed.), İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi, 2008, s. 365-379.

The History of the History Education in Turkey

İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU

Abstract

The aim of this study is to shed light on works produced in Turkey in the field of history education. When the literature on the teaching of history in Turkey is analyzed, one can observe that most such works are quite recent. It is clear that for a long time, there have been no works conducted in this field other than a few theoretical ones and translations. These theoretical works have mounted in quantity since the 1990s and together with the field studies conducted on educational institutions, history education has started to gain more influence in our country. Today some very significant studies are being conducted in some universities. Despite the increase in quantity, however, the methodological problems in some are worth mentioning.

Keywords: Education of History, Education of History in Turkey

Türkiye’de Tarih Eğitiminin Tarihi

İsmail Hakkı DEMİRCİOĞLU

Özet

Bu çalışmanın amacı, ilgili literatürün ışığı altında Türkiye’de tarih eğitimi alanında yapılan çalışmaları ortaya koymaktır. Ülkemizde, tarih öğretimi alanındaki literatür incelendiği zaman, bu alanla ilgili çalışmaların büyük çoğunluğunun yeni olduğu görüldü. Çok uzun bir süre, bu alanda daha ziyade teorik ve çeviri birkaç çalışmanın dışında çalışmanın olmadığı anlaşılmaktadır. 1990’larda bu alanda sayıları artan teorik çalışmalara, bizzat eğitim kurumlarında yapılan saha çalışmaları eklenmiş ve ülkemizde tarih eğitimine hak edilen değeri verilmeye başlanmıştır. Bugün ülkemizdeki bazı üniversitelerde tarih eğitimiyle ilgili olarak çok değerli çalışmalar yapılmaktadır. Tarih eğitiminde yapılan saha çalışmalarının sayısının artmasına karşın, bu çalışmaların bir kısmında metodolojik olarak problemler olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Tarih Eğitimi, Türkiye’de Tarih Eğitimi